

Vergaderjaar 2009–2010

29 684

Waddenzeebeleid

Nr. 78

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 februari 2010

Op 18 maart 2010 vindt de 11de Trilaterale Regeringsconferentie over de Bescherming van de Waddenzee plaats onder Duits voorzitterschap op het eiland Sylt. Bijgesloten treft u aan de *concept Ministeriële Verklaring van Sylt* en het concept van het Beleidsevaluatierapport («*Policy Assessment Report*»)¹.

Naast deze reguliere stukken voor een dergelijke conferentie, is het nu ook de bedoeling om een geactualiseerde versie van het trilaterale managementplan, het «*2010 Wadden Sea Plan*» aan te nemen. De conceptversie hiervan is bijgesloten, met als aparte bijlage mijn *reactie op het advies van de Raad voor de Wadden* over een dergelijk vernieuwd Wadden Sea Plan.¹

Als uitvloeisel van de op de vorige trilaterale regeringsconferentie aangekondigde evaluatie, is ook besloten tot een vernieuwing van de Samenwerkingsovereenkomst uit 1982 en tot een herziening van de organisatiestructuur. De ondertekening van deze «*2010 Joint Declaration on the Protection of the Wadden Sea*» en de daarbij behorende «*Governance Arrangements*» is voorzien op de vooravond van deze conferentie. Deze documenten, waarover overeenstemming is bereikt, zijn bijgevoegd met een korte toelichting («*covernote*»)¹.

De inzet van de Nederlandse delegatie voor deze conferentie, geef ik in deze brief op hoofdlijnen weer.

Consultatie en bestuurlijk overleg

De voorbereiding en de bestuurlijke afstemming van de trilaterale regeringsconferentie vindt in Nederland plaats via het Regionaal Coördinatiecollege Waddengebied (RCW), waarin de meest betrokken ministeries en de relevante regionale en lokale overheden zijn vertegenwoordigd. Hier is overeenstemming bereikt over de Nederlandse inzet. Daarnaast zijn de NGO's geconsulteerd over deze documenten via het reguliere

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

trilaterale overleg waarin zij als waarnemer een positie hebben, alsook via het overkoepelende trilaterale Wadden Sea Forum.

2010 Joint Declaration on the Protection of the Wadden Sea

De oorspronkelijke Joint Declaration (Gezamenlijke Verklaring) on the Protection of the Wadden Sea dateert van 1982. Op de vorige Trilaterale Waddenzee Regeringsconferentie op Schiermonnikoog is besloten de trilaterale Waddenzeesamenwerking te evalueren. Deze evaluatie gaf duidelijk aan dat, gelet op de ontwikkelingen zowel buiten als binnen de samenwerking, er behoefte was aan een vernieuwde Joint Declaration die hier recht aan doet. De nieuwe 2010 Joint Declaration behelst geen fundamentele wijziging van de geest of wettelijke status van de samenwerking: die blijft een verantwoordelijkheid van de nationale autoriteiten. In de toegevoegde cover note wordt kort geschetst wat de voornaamste veranderingen zijn.

Mijn voornemen is om deze nieuwe Joint Declaration te ondertekenen met mijn Duitse en Deense collega op 18 maart 2010 op Sylt.

Revised Governance Arrangements

Op basis van de hierboven genoemde evaluatie is ook besloten te komen tot een stroomlijning van het bestuur. Dit heeft geresulteerd in nieuwe revised governance arrangements (bestuursregelingen), waarin is aangegeven hoe de drie Waddenzeelanden hun samenwerking willen organiseren. De belangrijkste elementen hieruit, de inrichting van een Governmental Council met de drie politiek verantwoordelijke ministers en de oprichting van een Wadden Sea Board, zijn samengevat ook opgenomen in de 2010 Joint Declaration. De Wadden Sea Board komt in de plaats van de huidige Senior Officials en Trilateral Working Group-overleggen. Met deze herziening van de organisatiestructuur is een efficiëntere samenwerkingsvorm tot stand gekomen.

Concept Ministerial Council Declaration (MCD)

De aan u toegezonden concept ministeriële verklaring betreft het meest recente concept. Op een groot aantal onderdelen is op ambtelijk niveau overeenstemming bereikt tussen de drie landen, hoewel er op een aantal punten nog sprake is van een voorbehoud of voorstel van de genoemde delegaties. Hierover vindt nog verdere interne en trilaterale afstemming plaats tot aan de conferentie.

Preamble

In de preambule wordt onder meer met instemming gewezen op de behaalde successen de afgelopen tijd, zoals de werelderfgoedinschrijving danwel de aanwijzing als Nationaal Park (in Denemarken), de nieuwe Joint Declaration en Governance Arrangements en de totstandkoming van belangrijke onderliggende rapporten zoals het Quality Status Report (QSR) en het Policy Assessment Report (PAR).

Governance Wadden Sea Cooperation (art. 1–2)

Hierin is vastgelegd dat de Wadden Sea Board, cf. de Joint Declaration, van start kan gaan en wordt op hoofdlijnen zijn taken weergegeven. Daarnaast wordt de waardering uitgesproken dat belanghebbenden ook zitting willen nemen in de Board als adviseurs.

Wadden Sea World Heritage (art. 3–6)

Bij de inschrijving van de Waddenzee op de Werelderfgoedlijst zijn vier verzoeken vanuit UNESCO gedaan. Drie daarvan zijn in deze paragraaf opgenomen. Deze betreffen het opstellen van een strategie voor de ontwikkeling van duurzaam toerisme en nauwere samenwerking langs de Afrikaans-Euraziatische vogeltrekroutes, alsook het verzoek tot aansluiting van Denemarken bij de UNESCO werelderfgoedinschrijving. Het vierde verzoek, over invasieve soorten, is ondergebracht in een aparte paragraaf in deze MCD.

Mijn inzet is om samen met Duitsland Denemarken te blijven aanmoedigen dat de gewenste stappen tot een werelderfgoedinschrijving genomen gaan worden.

Nature Conservation and Management. (art. 7–16)

Hieronder worden het vernieuwde Wadden Sea Plan 2010 (trilaterale beheerplan), en het trilaterale Seal Management Plan 2011–2016 (uitvloeisel van de Convention on Migratory Species) gevat. Daarnaast wordt hier specifiek aandacht gegeven aan een initiatief vanuit het trilaterale stakeholderplatform, het Wadden Sea Forum, om een trilateraal ganzenbeheerplan te ontwikkelen.

Conform de afspraak van de vorige conferentie op Schiermonnikoog is de inzet om het voorliggende 2010 Wadden Sea Plan, een update van het vorige Wadden Sea Plan uit 1997, aan te nemen.

Collaboration and Harmonization EC Directives. (art. 8–12)

De afgelopen trilaterale regeringsconferenties is steeds vastgelegd om te streven naar harmonisatie van de implementatie van relevante EU-richtlijnen. Via een evaluatiestudie («High Level Review») is bekeken op welke vlakken verdergaande harmonisatie dan wel concrete samenwerking acceptabele verbeteringen opleveren. De algemene lijn is dat er trilateraal al het nodige is bereikt op het gebied van harmonisatie. De inzet vanuit Nederland is erop gericht dat verdergaande inspanningen op dit terrein zo concreet mogelijk ingevuld dienen te worden en, met name voor de gebruikers, een aantoonbaar doel moeten dienen.

Sustainable Use of the Wadden Sea. (art. 17–18)

Duurzaam gebruik is expliciet genoemd als één van de vijf werkerreinen van de trilaterale waddenzeesamenwerking in de 2010 Joint Declaration. In Nederland staat dit onderwerp manifest op de agenda met de transitieopgave naar een duurzame mossel- en garnalenvisserij. De Nederlandse inzet is erop gericht om erkenning te krijgen voor genoemd transitieproces en het verder ontwikkelen hiervan ook in een trilaterale context.

Landscape and Cultural Heritage. (art. 19–21).

Landschap- en cultuurhistorie is ook genoemd als één van de vijf werkerreinen in de Joint Declaration en de afgelopen jaren zijn er, mede met Europese subsidiestromen, enkele grote projecten gerealiseerd. Omdat het actuele werkerrein geografisch gezien grotendeels buiten het trilaterale samenwerkingsgebied valt, (zie Annex 2 van de Joint Declaration), heeft Duitsland nog een studievoorbehoud op dit onderdeel.

De inzet vanuit Nederland is om te blijven inzetten op dit onderdeel, mede omdat dit vanuit een trilateraal perspectief rechtstreeks raakt aan de interesse en verbondenheid van de bewoners.

Climate, Sea Level Rise and Coastal Protection (art. 22–25).

Dit aspect is erkend als belangrijk onderwerp van onderzoek binnen de trilaterale samenwerking en is ook opgenomen in de Joint Declaration. Belangrijke onderdelen hiervan zijn het garanderen van de veiligheid voor de inwoners, adequate monitoring en het inventariseren van kennislacunes, met name ten aanzien van het mogelijk benutten van de natuurlijke veerkracht van het systeem.

Voor Nederland is de inzet om de uitkomsten en aanbevelingen van de Deltacommissie goed te laten passen in de voorgestelde trilaterale aanpak.

Alien and Invasive Species (art. 26).

Dit aspect heeft vanwege de toegenomen aandacht voor de gevolgen van de klimaatverandering en de expliciete aanbeveling vanuit UNESCO (werelderfgoedinschrijving) een aparte plaats gekregen in deze MCD.

Ik onderschrijf deze inzet om een gemeenschappelijke strategie te ontwikkelen hoe om te gaan met exoten.

Shipping and Ship's Safety. (art. 27–34)

In 2002 is de Waddenzee aangewezen als Particular Sensitive Sea Area (PSSA). De evaluatie van deze aanwijzing is pas recent afgerond en gebaseerd op deze aanbevelingen zijn eerste tekstvoorstellen ontwikkeld voor deze MCD. Het aspect van de risico's van overboord geslagen zeecontainers, ingebracht vanuit de Nederlandse regio, is hierin al wel meegenomen.

Discussies hierover zijn nog gaande, maar de algemene lijn binnen Nederland is dat eventuele aanscherpingen en/of verdere verplichtingen zorgvuldig afgewogen moeten worden tegen de te verwachten opbrengsten.

Communication. (art. 35)

Zeker met de inschrijving van de Waddenzee als Werelderfgoed wordt het belang van het ontwikkelen van een goede trilaterale communicatiestrategie erkend. Daarnaast is het belangrijk het werk van de International Wadden Sea School, dat de afgelopen jaren is opgebouwd te borgen.

Erkend wordt vanuit Nederland dat de trilaterale communicatie een wezenlijk onderdeel is van de samenwerking. Wel moet duidelijk zijn waarop en waarvoor de communicatie gericht is en hoe dit te regelen.

Monitoring, Assessment and Scientific Research. (art. 36–39)

Het trilaterale monitoringprogramma (TMAP) wordt wel gezien als het beste bewijs van een geslaagde harmonisatie tussen de drie landen. Het belang daarvan moet blijvend worden onderschreven. Het TMAP moet ook de basis vormen voor mogelijk additionele monitoringsbehoeften ten gevolge van klimaatveranderings-vraagstukken. Daarnaast is het van belang, zeker gelet op het werk van de Nederlandse Wadden Academie, om te proberen om onderzoeken verder in trilateraal verband op te zetten.

Nederland stemt in met de lijn om te zorgen voor een adequate borging van inzet op het terrein van monitoring en onderzoek, om recht te doen aan het beheer van de Waddenzee als een ecologische entiteit.

Wadden Sea Forum. (art. 40–41)

Het Wadden Sea Forum (WSF), een platform van regionale en lokale overheden en belanghebbenden, heeft een aantal concrete activiteiten opgepakt. Op basis van nog verder uit te werken voorstellen bepaalt de Trilaterale Samenwerking haar uiteindelijke inzet. De samenwerking tussen het WSF en de Trilaterale Samenwerking is bekrachtigd via een Memorandum Of Understanding.

Mijn algemene lijn van inzet is om breed gedragen voorstellen vanuit het WSF, zoals de ontwikkeling van een ganzenbeheerplan waar én de regionale overheden én de landbouworganisaties én de natuurbeschermingsorganisaties zich achter scharen, constructief verder te helpen ontwikkelen. Binnen Nederland is er erkenning voor het WSF.

International Cooperation. (42–46).

Met West-Afrika, Korea en Engeland zijn er lopende samenwerkingsvormen, die vooral berusten op informatie-uitwisseling en ondersteuning geven.

De inzet vanuit Nederland is om aangegane verplichtingen door te zetten, kritisch te kijken naar de mate van voortgang, en eventuele uitbreiding te zoeken langs de voorgestelde aanbeveling vanuit UNESCO.

Cooperation 2010–2013. (art. 47–50).

Conform de wijzigingen in de vernieuwde Trilaterale Waddenzeesamenwerkingsvorm, zal de volgende conferentie 3 jaar na de Sylt conferentie van 2010 worden gehouden. Volgens het gehanteerde roulatieschema organiseert Nederland het volgende wetenschappelijke symposium.

Policy Assessment Report

Het Policy Assessment Report (PAR) geeft een beknopt overzicht van de toestand van de Waddenzee en de voortgang die gemaakt wordt in het behalen van de doelen. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van de voortgang in de afspraken die op de vorige Conferentie zijn gemaakt en wordt de koers voor de komende jaren uitgestippeld.

Hiermee vormt de PAR hét onderliggende document voor de Ministerial Council Declaration.

Over de inhoud van de PAR zijn de 3 lidstaten het goeddeels eens.

De algemene inzet is om dit PAR aan te nemen en het, zoals gebruikelijk, op te nemen in de uiteindelijke Sylt Declaration.

Wadden Sea Plan 2010

In 1997 is het eerste trilaterale beheerplan, het Waddenseaplan (WSP), vastgesteld tijdens de Achtste Trilaterale Regeringsconferentie over de bescherming van de Waddenzee. Het plan is een raamwerk voor het totale Waddenzeebeheer. Doel hiervan was om verder inhoud te geven aan het gemeenschappelijke beschermingsbeleid.

Tijdens de Tiende Trilaterale Regeringsconferentie (Schiermonnikoog, 2005) is afgesproken dit WSP te actualiseren. Naar analogie van de 1997 Regerings-verklaring is het de bedoeling om tijdens de komende trilate-

rale regeringsconferentie het geactualiseerde Waddenseaplan vast te stellen. Dit zal dan worden opgenomen als annex van de Sylt Declaration. Het Wadden Sea Plan 2010 betreft het resultaat van een actualisatieslag, waarin het WSP aan de huidige stand van zaken van het beleid in de drie landen is aangepast. Zo komen de Kaderrichtlijn Water en Natura 2000 aan de orde en is als extra doel het onderdeel vis opgenomen. Belangrijk hierbij is de notie dat het WSP niet verder gaat dan dit bestaande beleid. Anders dan in het WSP 1997 maken projecten en acties geen deel meer uit van het WSP, maar zullen deze in een apart document worden opgenomen. Hiermee wordt tussentijdse aanpassing makkelijker gemaakt. Het standpunt van Nederland ten aanzien van de implementatie van de Kader Richtlijn Marien (KRM) is dat deze richtlijn van kracht zal zijn in het offshore gedeelte van het Trilaterale Waddensamenwerkingsgebied, en niet in de Waddenzee zelf, waar de KRW van kracht is. Over de geografische reikwijdte van het toepassingsgebied van de KRM en de tekst op dit punt in het Wadden Sea Plan vindt nog nader overleg plaats met Duitsland en Denemarken.

Zoals aangegeven in mijn reactie op het advies van de Raad voor de Wadden, is dit WSP 2010 in grote lijnen overeenkomstig het advies van de Raad.

Vanuit Nederland is de inzet om in te stemmen met dit WSP 2010 waarmee invulling is gegeven aan de afspraak van de Schiermonnikoog conferentie (2005) en dit WSP op te nemen als annex in de Sylt Declaration.

Vervolgtraject

De resultaten van de conferentie zal ik u na afloop toezenden.

De minister van landbouw, natuur en voedselkwaliteit,
G. Verburg